

Yabanc? Dile Yönelik Kal?pla?m?? Dü?ünce Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yabanc? Dile Yönelik Kal?pla?m?? Dü?ünce Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32723>

Öz

Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği, Menderes Ünal (2015) tarafından geliştirilmiş, bireylerin yabancı dil öğrenimine ve dil yeterliliğine dair sahip oldukları rasyonel olmayan veya çarpıtılmış **bilişsel çarpıtmalar**ı belirlemeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle dil öğrenme sürecindeki akademik başarı ve motivasyonu olumsuz etkileyebilecek olan sekiz farklı kalıplaşmış düşünce biçimini ölçmek üzere tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, ölçeğin yüksek iç tutarlılığına ve sağlam **psikometrik özelliklere** sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Yabancı dil, kalıplaşmış düşünce, **bilişsel çarpıtmalar**, dil öğrenimi, dil tutumu, **psikometrik**, **Likert**.

Yazarlar

Menderes Ünal

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yabancı dil öğrenme sürecindeki bireylerin deneyimlediği ve başarıları olumsuz etkileyebilecek olan kalıplaşmış veya **irrasyonel düşünce** biçimlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu düşünceler, Albert Ellis'in Rasyonel Duygusal Davranışçı Terapi (RDDT) kuramında ele alınan bilişsel çarpıtmaların dil öğrenme bağlamına uyarlanmış formlardır. Ölçek, bu **çarpıtmalar**ın yoğunluğunu belirleyerek, dil eğitiminde müdahale stratejilerinin geliştirilmesine zemin hazırlar.

Ölçek, eğitim bilimleri ve psikoloji alanlarında, dil öğrenimine yönelik olumsuz tutumların ve inançların araştırılması amacıyla kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Bu sayede, öğrencilerin dil öğrenme motivasyonlarının düzelen ve kaygıların artıran bilişsel engellerin tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, yabancı dil bağlamında ortaya çıkan ve dil öğrenme başarılarını etkileyen sekiz temel bilişsel çarpıtma boyutunu ölçmektedir. Bu boyutlar, bireylerin dil öğrenme yetenekleri, sınav başarıları ve genel dil bilgisi yeterlilikleri hakkındaki otomatik düşüncelerini kapsar. Ölçeğin sekiz alt boyutu şunlardır: Aşırı Genelleme, Değersizleştirme Gayreti, Keçkilik, Kutuplaştırma, Toptancılık, Mutlakçılık, Kişiselleştirme ve Aşırı Fedakarlık.

Her bir alt boyut, dil öğrenimi sırasında sıkça karşılaşılan, ancak bilimsel veya mantıksal temeli olmayan belirli bir inanç tipini temsil eder. Örneğin, "Mutlakacılık" boyutu, dil öğreniminin ancak belirli ve zorunlu yollarla (örneğin, özel ders) mümkün olabileceği yönündeki katı inancı ölçmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) ile incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin teorik yapısına destekleyen kabul edilebilir düzeyde uyum iyiliği **kriterleri** sağlamıştır.

X²/sd (Ki-Kare/Serbestlik Derecesi Oranı): 1.65 (Mükemmel uyum için 3.0 veya altı kabul edilir.)
RMSEA (Yaklaşık Hatanın Ortalama Karekökü): 0.046 (iyi uyum göstergesidir, 0.05 ve altı idealdir.)

SRMR (Standartlaştırılmış Kök Ortalama Kare Kalıntıları): 0.078

CFI (Karşılaştırılabilir Uyum İndeksi): 0.92

IFI (Artmış Uyum İndeksi): 0.92

GFI (Yüksek Uyum İndeksi): 0.83

AGFI (Düzeltilmiş Yüksek Uyum İndeksi): 0.81

Bu değerler, ölçeğin yapısal modelinin veriyle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu ve ölçülen sekiz boyutun yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce yapısına başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve faktör yapısına kefi, **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) ile gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık katsayısı oldukça yüksek bulunmuştur, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı: 0.876

KMO Katsayısı (Kaiser-Meyer-Olkin): 0.810 (Bu değer, örneklem yeterliliğinin mükemmel olduğunu gösterir.)

Barlett Testi Değeri: (861) = 3478,491 ve $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

KMO değerinin 0.80'in üzerinde olması ve Bartlett testinin anlamlı çıkması, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ve ölçeğin güvenilir bir iç yapıya sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde hem Açıklayıcı hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi** kullanılmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin sekiz faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuş ve bu faktörlerin

toplam varyansın önemli bir kısmının açıkladığını göstermiştir. Ardından yapılan DFA, bu sekiz faktörlü yapının teorik modelle uyumunu istatistiksel olarak teyit etmiştir. Uyum indeksleri (özellikle **CFI** ve **RMSEA**), modelin kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyum sergilediğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: **5'li Likert** Tipi Derecelendirme (1= Hiç katılmıyorum - 5= Tamamen katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Yabancı dil öğrenimi ile ilgili bireyler, öğrenciler.

Yaş Grubu: Genellikle lise ve üniversite öğrencileri (Ergen ve Yetişkinler).

Popülasyon Detayları: Geliştirme çalışması, dil öğrenen öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

KMO, Barlett Testi, **Cronbach Alfa**, bilişsel çarpıtma alt boyutları, **derecelendirme**, yabancı dil eğitimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Menderes Ünal

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Sağlanmadı.

İletişim E-posta Adresi: menderesunal@gmail.com

Yazışma Adresi: Sağlanmadı.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Menderes Ünal tarafından 2015 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ticari kullanım ve ücret bilgileri yazarın takdirindedir.

Ölçeğin orijinal makalesi International Journal Of Eurasia Social Sciences dergisinde yayınlanmıştır ve çevrimiçi olarak erişilebilir.

Kaynaklar

Ünal, M. (2015). Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6(19), 218-233.

Orijinal makalenin bağlantısı: ijoess.com

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: yabanci-dile-yonelik-kaliplasmis-dusunce-olcegi-toad.pdf

Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Bu maddeler, ölçeğin sekiz alt boyutuna ait örnek ifadelerdir.

Açık Genelleme: "Yabancı dil sınavlarında karşılaşılan sorular asla çalıtılmıyordan gelmez."

Değirtirme Gayreti: "Çevremdekileri yabancı dil öğrenmeye yönlendiririm."

Keçkilik: "Yabancı dil öğrenmek için keçke daha çok zaman ayırsaydıım."

Kutuplaşırma: "Yabancı dil bilmek bir ayrıcalıktır."

Toptancılk: "Okuduğunu anlamadaki yeterlik düzeyim yabancı dil bilgimi gösterir"

Mutlakçılk: "Yabancı dil öğrenmek için muhakkak özel ders almalıyım."

Kişelleştirme: "Unutkan olduğum için yabancı dil kelime dağarcığı gelimez. "

Açık Fedakarılk: "Yabancı dili ailem istediği için öğrenirim."